

1 Što u praktičnom smislu znači pravni pojam „roditeljska odgovornost“? Koja su prava i obveze nositelja roditeljske odgovornosti?

Pravni pojam „roditeljska odgovornost“, koji se u Irskoj naziva „skrbništvo“, odnosi se na posjedovanje svih prava i obveza povezanih s djetetom koje proizlaze iz prava ili pravnog sporazuma ili koje je dodijelio sud. Nositelj roditeljske odgovornosti posjeduje pravo na skrbništvo i pravo kontakta, među ostalim pravima koja se odnose na dobrobit djeteta.

2 Tko u pravilu ima roditeljsku odgovornost nad djetetom?

Roditelji koji su u braku u načelu imaju zajedničku roditeljsku odgovornost nad svojim djetetom. Ako roditelji nisu u braku, u pravilu je majka nositelj roditeljske odgovornosti, ali biološki otac djeteta može se imenovati skrbnikom na temelju dogovora između roditelja ili odluke suda.

3 Ako roditelji nisu sposobni ili ne žele snositi roditeljsku odgovornost nad svojom djecom, može li se umjesto njih odrediti neka druga osoba?

Da. Preko svoje Agencije za djecu i obitelj (TUSLA) Uprava za zdravstvene usluge može se obratiti okružnom sudu u svrhu dobivanja naloga za skrb koji su obvezni za djecu mlađu od 18 godina. U iznimnim okolnostima, sud može imenovati skrbnika u svrhu izvršavanja roditeljske odgovornosti ako roditelj ne može ili ne želi to činiti. Oporučni skrbnik može se imenovati nakon smrti roditelja ako je taj roditelj putem oporuke ili dodatka oporuci odabrao skrbnika, ili ga može imenovati sud. Ako roditelj nije odabrao skrbnika, Uprava za zdravstvene usluge može se preko svoje Agencije za djecu i obitelj (TUSLA) obratiti okružnom sudu u svrhu dobivanja naloga koji su obvezni za djecu mlađu od 18 godina ako im je roditelj preminuo ili nije sposoban skrbiti o djetetu.

4 Ako se roditelji razvedu ili prekinu odnos, kako se rješava pitanje roditeljske odgovornosti u budućnosti?

Ako se roditelji djeteta razvedu ili „rastanu“, o uvjetima skrbništva i kontakta može se odlučiti na temelju dogovora između roditelja. Ako roditelji ne mogu postići sporazum, mogu se obratiti sudu i od suca dobiti naloge povezane sa skrbništvom ili kontaktom. Kada su oba roditelja skrbnici djeteta, na tu činjenicu ne utječu razvod ni rastava. Međutim, sud može oduzeti skrbništvo ocu djeteta koji nije u braku s majkom djeteta u vrlo iznimnim okolnostima i samo kada je to potrebno s obzirom na dobrobit djeteta.

5 Ako roditelji postignu dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koje se formalnosti moraju poštovati kako bi taj sporazum postao pravno obvezujući?

Roditelji koji sklope sporazum u pogledu pitanja roditeljske odgovornosti obvezni su predstaviti taj sporazum pred sudom kako bi dobili sudski nalog u kojem se odražava taj sporazum i koji ga čini pravno obvezujućim. Sud se mora uvjeriti da su bilo kakvim sporazumom na odgovarajući način zaštićena prava djeteta i može odbiti izdati nalog ako nije uvjeren da roditelji, ili jedan od njih, izvršavaju svoje obveze u odnosu na dijete. Takvim se sporazumom ne može prekinuti status skrbnika bilo kojeg roditelja.

6 Ako roditelji ne mogu postići dogovor po pitanju roditeljske odgovornosti, koja je alternativa rješavanju spora a da se izbjegne izlazak pred sud?

Strane imaju pravo na pristup metodama za rješavanje sukoba koje nisu pravne prirode, kao što su posredovanje ili savjetovanje.

7 Ako roditelji izađu pred sud, o kojim pitanjima u vezi s djetetom može odlučivati sudac?

Sudac može odlučivati o svim pitanjima povezanim s dobrobiti djeteta, uključujući, među ostalim, pitanja povezana sa skrbništvom, skrbi i kontaktom. Vidjeti prethodno navedeno u pitanjima br. 4 i 5 – sud ne može oduzeti skrbništvo roditeljima koji su u braku ni biološkoj majci, ali može postaviti uvjete za izvršavanje roditeljske odgovornosti.

8 Ako sud odluči da jedan roditelj treba imati isključivu skrb nad djetetom, znači li to da on ili ona može odlučivati o svim pitanjima u vezi s djetetom a da se prethodno ne savjetuje s drugim roditeljem?

Ne. Iako roditelj koji ima isključivo skrbništvo nad djetetom ima ovlasti za odlučivanje o svakodnevnoj skrbi za dijete i odgoju djeteta, roditelj koji je skrbnik, ali ne skrbi svakodnevno o djetetu, ima pravo na to da se drugi roditelj s njim savjetuje o svim pitanjima povezanim s dobrobiti djeteta, uključujući, među ostalim, o tome gdje bi se dijete trebalo obrazovati i gdje bi trebalo živjeti.

9 Ako sud odluči da roditelji trebaju imati zajedničku skrb nad djetetom, što to znači u praksi?

Zajedničko skrbništvo dodjeljuje se roditeljima ako između njih ne postoji izrazito neprijateljstvo i omogućuje im da zajednički donose odluke o važnim pitanjima povezanim s dobrobiti djeteta i onima o svakodnevnoj skrbi za dijete. To ne znači da oba roditelja imaju pravo na jednaku količinu vremena s djetetom, već se time osigurava da oba roditelja imaju jednake dužnosti i obveze u odnosu na dijete.

10 Kojem se sudu ili tijelu trebam obratiti ako želim podnijeti zahtjev za roditeljsku odgovornost? Koje se formalnosti moraju poštovati? Koje dokumente trebam priložiti zahtjevu?

Stranke koje žele podnijeti zahtjev povezan s roditeljskom odgovornošću u pravilu ga podnose okružnom sudu. Međutim, kad je riječ o određenim zahtjevima koji prate bračne sporove, može biti potrebno obratiti se regionalnom sudu ili Vrhovnom sudu. Vrhovni sud ima isključivu nadležnost u pogledu pitanja povezanih s otmicom djece.

11 Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima? Postoji li hitni postupak?

Da. Moguće je obratiti se sudu jednostranim (*ex parte*) zahtjevom, tj. bez obavješćivanja druge stranke, ako bi obavješćivanje tuženika na uobičajen način dovelo do okolnosti koje bi izložile dijete riziku.

12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

Da. Pravna pomoć dobiva se putem sustava za pravnu pomoć u građanskim stvarima. U okviru tog sustava pomoć se dodjeljuje na temelju provjere imovinskog stanja.

13 Je li moguće uložiti žalbu protiv odluke o roditeljskoj odgovornosti?

Da. Moguće je podnijeti žalbu protiv odluke prvostupanjskog suda, tj. suda pred kojim je postupak pokrenut. Međutim, u pravilu nije moguće podnijeti žalbu protiv odluke bilo kojeg žalbenog suda.

14 U određenim slučajevima potrebno je obratiti se sudu kako bi se zatražilo izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti. Kojem se sudu trebam obratiti u takvim slučajevima i koji se postupak primjenjuje?

Osobe koje nastoje osigurati izvršenje odluke o roditeljskoj odgovornosti trebale bi provjeriti pravila odgovarajućih sudova ili ustanova. Osim kad je riječ o jednostranim (*ex parte*) zahtjevima, tuženika je potrebno obavijestiti o namjeri pokretanja bilo kakvog postupka u cilju osiguravanja izvršenja presude.

15 Što trebam učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala i izvršila odluka o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici?

Vidjeti odgovor na pitanje br. 14.

16 Kojem se sudu u ovoj državi članici trebam obratiti kako bih podnio prigovor na priznanje odluke o roditeljskoj odgovornosti koju je donio sud u drugoj državi članici? Koji se postupak u takvim slučajevima primjenjuje?

Vrhovnom sudu, koji ima potpunu i prvostupanjsku nadležnost.

17 Koje se pravo primjenjuje u postupku o roditeljskoj odgovornosti ako dijete ili stranke ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?

Zakonom o zaštiti djece (Haškoj konvenciji) iz 2000. daje se pravna snaga Haškoj konvenciji o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, izvršenju i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece iz 1996. koja se primjenjuje u tom području. Nadalje, Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću (Uredba Bruxelles II.a) isto se tako primjenjuje u tom području.

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Posljednji put ažurirano: 08/04/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.